

Knezić Károly

Császári és királyi főszázados-Honvéd vezérőrnagy tábornok

***Veliki Grdevac - Nagygordonya, Horvátország 1808. szeptember 6. – Arad,
1849. október 6***

Élt: 41 évet

„Knezic alezredes sohasem jelentkezett nálam elbocsátását kérni, éppen ellenkezőleg, igen szorgalmas és tevékeny volt.”

(Vécsey Károly)

*Két vérvonal származású,
élte magas szárnyalású.
Anyja magyar, apja horvát,
ők formálják életsorsát.*

*Édesanyja neve Benkő,
mely igen szép, lágyan csengő.
Barbara a keresztneve,
hosszú haja éjfekete.*

Knezić Philip, határőrtiszt,

*a jött-mentnek odakoppint.
Három fiút nemzett sorban,
nem öreg még életkorban!*

*Károly fia a középső,
minden téren önvezérlő.
Kell a sereg, a fegyelem,
a józanész, bölcs intelem.*

*Tizenhat évesen hadfi,
szerény legény, nem rátarti!
Határőrezredben szolgál,
mely belőle férfit formál!*

*A termete szálegyenes,
szeme hibás, pápaszemes.
Szemöldöke enyhén ívelt,
arcszőrzete dús, telített.*

*Haja sötét, hátrafésült,
tekintete komoly, mélyült.
Bajsa pödört, orra hegyes,
ily' arcot festett az ecset.*

*Grazban tanulja a rendet,
három évet szentel ennek.
Alhadnaggyá kinevezik,
s Galíciába helyezik.*

*Helye: Vilmos porosz herceg
és a Benczur gyalogezred
harmincnegyedik egysége,
Felvidéknek erőssége.*

*Halicsban székel az ezred,
zászlóalja egyes, s kettes.
S a harmadik lenn Egerben,
elszántságban mind töretlen.*

*Két évtized telik itt el,
kitartással, s kemény hittel.
Csapattiszt lesz, s főszázados,
társaival alázatos.*

*Egerben, a hős városban
legény szíve nagyot dobban.
Itt pillantja meg Katalint,
akit rögtön megkaparint.*

*S az Egri Székesegyházban,
meg is nőszül hamarjában.
Boldog Károly és apósa,
'ki a város szenátora.*

*Kapitány Katalin szerény,
olyan, mint egy kép költemény.
Fénnyel kevert metafora,
tüzes-szíven babérrózsa.*

*Vagy lehet, hogy ez csak látszat
és sárkányként majd fellázad?
Megoldja ezt a szeretet,
mely önmérsékletre vezet.*

*Szerelmükből élet terem,
két rózsaszál, leánygyerek.
A kis család örvendezik,
s mint életfa növekedik.*

*S jó március szép idusa,
kínzó télnek haláltusa.
S Nemzeti dal ritmusára,
lázad Eger ifjúsága.*

*Hadfogadó homlokzatán,
önkényjelképre hull csapás.*

*S lezuhan a kétfajú sas,
császár mától már ne nyughass!*

*Alakul a nemzetórség,
Knezićen a felelősség.
Figyel magyar érzületre,
és a tiszta értelemre.*

*József bátyja lenn Tírolban,
elvérezve fekszik holtan.
E tény józanságra inti,
búcsúcsókját felé hinti.*

*A szlovákok lázadoznak,
uraikkal hadakoznak.
Földesúr az ellenségük,
s az ellentét egyre mélyül.*

*Vadul támadnak a szerbek,
rovásunkra terjeszkednek.
Gyűlöletük izzik, lobban,
Károlyt délre küldik nyomban.*

*A bácskai hadszíntéren,
nem teremhet aranyérem!
Dúl a viszály két nép között,
hol a béke lett üldözött.*

*Először a szerbek győznek,
s önmagukból kivetkőznek.
Temerinben és Járeken,
magyar ajkon sikoly terem.*

*Ő a lázukat lehűti,
ország csonkolást nem túri.
Aztán részt vesz sok csatában,
sűrűjében, legjavában.*

*Négy századnak parancsnoka,
mélyen árkolt a homloka.
Van is oka ezer rácnak,
kemény leckét ad a rácnak!*

*A ranglétrán emelkedik,
ellenséggel nem egyezik.
Vezérőrnagy, s főparancsnok,
égig nőnek elvárások.*

*Tisztek között sok az osztrák,
sorainkat jól megosztják.
E helyzetben értetlenek,
ügyünkre érzéketlenek.*

*Többen Bécsbe eltávoznak,
s bocsánatért folyamodnak.
Hűségesek császárukhoz,
mint ebek a gazdájukhoz.*

*Elválik a háj a májtól,
mint ábránd a valóságtól.
Szabad lehetsz, avagy szolga,
mindkét lét egy életforma.*

*János öccse is kiugrott,
önmagával meghasonlott.
S a két testvér szembefordult,
kapcsolatuk így eltorzult.*

*Károlyt őrnaggyá léptetik,
s parancsnokká kinevezik.
Zászlóalja fegyelmezett,
csapatával elégedett.*

Hűségesküt tesznek sorban,

*tolluk siklik, serceg, s koppan.
Az írásjel biztosíték,
más esetben bizonyíték.*

*

*Óbervászon van a hada,
zászlóaljnak négy százada.
Két hónapig álcsend honol,
némán forr a földi pokol.*

*Bakonyi Sándor a báró,
a jövőnkbe belelátó,
Magyar útról félrelépett,
szolgálatából kilépett.*

*Helyébe lép Esterházy,
magyar ember, nem szarházi!
Ezredes, majd vezérőrnagy,
kedvenc állata az őzbak.*

*December egy fontos dátum,
hősünkre új teher hárul.
Ókéren lesz alezredes,
s főparancsnokként is jeles.,*

*Szilveszterkor fordul naptár,
újévet köszönt a fanfár.
Felsejlik a felismerés;
hosszú tél lesz, hideglelés!*

*Kik Hazánkra rárontottak,
ők voltak a felbujtottak.
Most ránk tör a bujtogató*

házaikat gyújtogató.

*Esterházy ugrik nagyot,
lepipálván egy őzbakot!
S hatvanöt tiszt lelép sorban,
ügyünk csuklik és megtorpan.*

*Urak közt van sok álmagyar,
szép neve idegent takar.
Magyar várban csóka fészkel,
puszta léte ártó vészjel!*

*Húzza őket a nagy vagyon,
a császár kegy, s meleg alom.
Lényük puhány, nevük labanc,
földön málló rothadt barack.*

*A katonák itt maradnak,
gerincei a főhadnak.
Helytállásuk felemelő,
mindegyikük földművelő.*

*Hazaszeretetük példa,
ellenségnek ők a préda.
Jobbágysorból szabadulnak,
vagy végképp a porba hullnak.*

*'Negyvenkilenc februárja,
jön a szerb had újabb árja!
Bácska táját kiürítik,
a javakat menekítik.*

*Törökszentmiklós a központ,
a sok ember méhrajként zsong.
Itt van két jó vezérőrnagy,
mind két elme kiváló agy!*

*Vécsey, s Damjanich János,
kissé fáradt, kissé álmos.
Eddig lovon ettek, s háltak.
s legénységgel eggyé váltak.*

*Tisza menti főparancsnok,
Dembinski lett, nem akarnok!
Velünk együtt hadakozik,
a vérével adakozik.*

*Jó katona, edzett, kemény,
kardforgatásban is serény.
Lengyel ember a testvérünk,
vele szomszédságban élünk.*

*Szolnok most a hadicélpont,
feszül minden halántékcsont.
Tervet dolgoznak ki gyorsan,
s cselekednek rögtön, s nyomban.*

*Damjanich Cibakházánál,
a vén folyó túlpartján áll.
Vécsey emitten marad,
s veri a császári hadat.*

*Knézić is át kell a Tiszán,
Damjanichcsal nincsen viszály.
A két délszláv jó katona,
határozott, nem tétova!*

*Barátságuk is kölcsönös,
természetük nem csökönös.
Damjanich a felettese,
távolban szól tücsökzene.*

*Miénk Szolnok! Miénk a vár!
Dicső tettünk Bécsig elszáll.
S az ajkakon csendül nóta,
Gábor napján itt a gólya!*

*Knezić Károlyt kitüntetik,
s ezredessé kinevezik.
S történik egy értékelés,
melyet követ átszervezés.*

*Gyalogezred parancsnok lett,
s létrejött egy újabb hadtest.
Melynek száma a harmadik,
múlik az éj, hajnalodik.*

*Ismét Damjanich az élen,
szeme csillog, naptól fényes.
Görgei a parancsnoka,
úgy hírlik, hogy nincs mosolya.*

*A fővezér kimért, pontos.
Szikár teste vékony, csontos.
Orrán ül a szemüvege,
védve kerek szemürege.
S megindul a hadaival,
elvágtat a lovaival.
Sikert sikerekre halmoz,
csatatéren Ő a bajnok.*

*A harmadik hadtest mesés,
Knezić hada híres, s merész.
Tápióbicskén aratnak,
borsot törnek császár hadnak.*

*Klapka kétszer is megingott,
aztán meg is futamodott.
Ám a helyén terem hősünk,
s vagdalkozik, mint egy őrült.*

*Április 6. Isaszegen
Károlyunknak babér terem.
Eloszlott a viharfelhő,
s köszönti a Királyerdő.*

*Gödöllőn egy új terv készül.
mely tettekkel épül, s mélyül.
Komáromba megy haderő,
s legelöl, 'ki mindig nyerő!*

*Károly harmadik hadteste,
ellen állásait leste.
Vácot elfoglalták nyomban,
s az osztrák had ott megroppan.*

*Kell a öröm, hadisiker,
nyomasztó a lelki teher.
Kell főntről az elismerés,
a bátraknak kitüntetés.*

*Nagysallónál is ütköznek,
szemtől szembe. Nem trükköznek!
A csapata lesz a győztes,
s magaslaton magyar őrszem!*

*Komáromot is beveszik,
s az osztrákot elkergetik.
S április huszonhat napján,
vidám dal kél kobzos lantján.*

*„Knezić öt dandárért felelt,
s kimagaslón, jól szerepelt.
Hajnaltájban dúlt a csata,
villogott a kard és kasza.*

Három órán szakadatlan,

*viaskodtak lankadatlan.
Dipolt is ott vitézkedett,
s a dandárja jeleskedett.*

*Veszteségünk hatszáz halott,
az osztrák meg ezret hagyott
elhullni a csatatéren.
Vonaglottak porban, s vérben!*

*Damjanich, Klapka és Knezić,
mennyek országába repít!
Vitézségük valós csoda,
zengjen nekik a harsona!"*

*Kossuth boldog hír hallatán,
s eme sorok olvasatán.
„Tudom, Görgei nem túloz,
a lényegre figyel, súlyoz.”*

*Május az ígéret hava.
Érik Görgeinek szava.
Károly mától vezérőrnagy,
elseje van, csuda szép nap!*

*A vezérkar lelkesedik,
most Budavár következik.
S négy hadtestet összevonva,
útra kelnek azon nyomba'.*

*Damjanichnak tört a lába,
s Jánost Knézić Károly váltja.
Ő kerül most a helyére,
harmadik dandár élére.*

*Ám egy hírtől riad, s torpan,
s tisztségéről lemond gyorsan.*

*öccse Buda várát védi,
ellensége nem lesz néki.*

*Kívánja Buda elestét,
s János öccsének épségét.
Helyét Leiningen átveszi,
ilyen eset csak egyedi.*

*S reménysége beteljesül,
szerény vágya megtestesül.
Buda vára magyar kézen,
s testvére is megvan. Épen!*

*Buda után irány Pozsony,
a helyzetünk igen komoly.
Vág mentén vonul a csapat,
múlik az éj, s hajnal hasad.*

*Napisten havában járunk.
Teljesülhet szerény álmunk?
Aratunk majd Péter Pálkor,
s arcunk ragyog boldogságtól?*

*Ám Zsigárdnál hadunk torpan,
s önbizalmunk egyre sorvad.
S Perednél is csatát veszünk,
s elpárolog a jókedvünk.*

Az 1849-es június 20-i peredi csata

*Ez a helyzet érthetetlen!
Három hadtest tehetetlen!
A vezetők néznek, s állnak,*

felsőbb parancsszóra várnak.

*Legénység közt nő a zavar,
Knezićre is sok a panasz.
Tanácstalan és tétova,
pedig kitűnő katona!*

*Görgei is levizsgázott,
s egy-két lépést elhibázott.
Nem volt itt az indításkor,
s késlekedett egynéhányszor.*

*Királyrévnél is kikaptunk,
nem hallani már a hangunk.
Tanakodunk, vádaskodunk,
önmagukkal viaskodunk.*

*Hó vége van, fordul a szél,
mától csak a balga remél.
Jönnek súlyos, nehéz napok,
gondok nőnek, melyek nagyok!*

*Knezić Károly fel van mentve,
sovány testén lóg a mente.
Kossuth Lajos áthelyezi,
s Tisza mentére vezényli.*

*Az orosz had egyre duzzad,
türelmetlen, így nem kushad!
Településekre törnek,
és sok embert meggyötörnek.*

*Népfelkelők, nemzetőrök,
Korponay ott a főnök.
Vele együtt szervez rendet,
s biztosítják a védelmet*

*Felső-Tisza védvonalán,
jól teljesít újabb posztján.
Ám a helyzet egyre romlik,
a nyomás csak fokozódik.*

*Görgei fent taktikázik,
oroszokkal csak cicázik.
Húzza-vonja amíg lehet,
mást ezúttal ő sem tehet.*

*Időre megy itt a játék,
néha fájdul a halánték.
A megszállók többen vannak,
s kény-kedvükre csak zargatnak.*

*Augusztus, új kenyér hava,
itt az orosz hadnak java.
S másodikán Debrecennél,
a magyar had balszerencsés.*

*Oldalmenetben Aradra,
megérkezünk másodnapra.
Knézić Görgeivel halad,
reménységünk egyre apad.*

*Világosnál bealkonyul,
fegyverzörej lecsillapul.
Károlyt várja végítélet,
nincs kegyelem, nincs kímélet!*

*Mártírok közt a nyolcadik.
Minden magyar kiírtatik?
Akasztottként a negyedik,
nevét hősként emlegetik.*

